

Za Ljubljano mesečno 3 R

GREEN, IRENE STEV. ED.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Pogajanja za koncentracijsko vlado.

Belgrad, 30. avgusta. (Izvirno.) Še pred par dnevi ponosna demokratska vlada je zvila svoja jadra in ne more sama naprej. Včeraj, 29. t. m., je poslala svojega parlamentarja dr. Popovića k svojemu najhujšemu nasprotniku Stojanu Protiću ter ga prosila, naj se začne pogajati o sodelovanju radikalcev z Demokratsko zajednico. Protić je v sporazumu z opozicijo na to pristal. Danes dopoldne je pripeljal dr. Popović tudi Pribičevića k Protiću in začela so se pogajanja, ki so trajala danes celo popoldne. Demokratska zajednica je, kakor se trdi, pristala na vse pogoje, ki jih je Protić stavil v svojem demisijskem pis-

Na bogoslovni fakulteti: dr. Ivan Zore, dr. Aleš Ušeničnik in dr. Franc Ušeničnik, doslej profesorji bogoslovja v Ljubljani.

LDU Belgrad, 31. avgusta. V kuluarjih narodnega predstavništva se je danes širila vest o možnosti sporazuma med vladnima strankama in narodnim klubom.

Izročitev nemških ujetnikov se je izvršila popolnoma oficijalno v pričo tamošnjega vojaškega poveljnika majorja Pogledica in poveljnika transporta praporščaka Gorjanca od celjskega pešpolka v roke zastopnika danskega Rdečega križa dr. Axel Wahl-Baua. Nemški vlak se je takoj nato odpeljal proti Gradcu.

Vlak z jugoslovanskimi ujetniki je odšel iz taborišča v Marchtrenku dne 28. t. m. Prišla je ponje srbska misija, ki je dan popreje spremila že javljeni transport ostankov Mackensenove armade iz Srbije. Poveljnik transporta je bil major Branišlav Milosavljevič. Ko so naši ujetniki zagledali rešitelje Srbe, sta zavladala med njimi nepopisno navdušenje in radost. Fantje pripovedujejo, da so mnogi srbski vojakj jokali, ki so videli naše ujetnike v tako strašnem položaju. Na vseh 900 ujetnikih ni bilo niti kosa perila. Iz taborišča se je odpeljalo 749 mož in 8 častnikov. Potoma se jim je pridružilo v Linzu še 32 mož in 1 častnik, ki so bili tam v bolnici. Na Dunaju se jim je priklopil tudi transport srbskih ujetnikov (Banačanov), ki so bili ujeti v Rusiji in ki so po petmesečnem potovanju srečno prispeli iz Rusije preko Krakova. Bilo jih je 75.

Na Dunaju je sprejela transport ondotna srbska misija z generalom Marinovičem na čelu. Dunajčani so z začudenjem gledali z zastavicami okrašeni vlak, vendar pa so ostali mirni. Pač pa so protestirali Nemci v Gradcu in zlasti v Lipnici, kjer so skušali zadržati ves transport. Šele potem, ko so jim naši fantje pojasnili, da je vlak, s katerim so bili odpravljeni nemški ujetniki iz Srbije v domovino, sedaj na povratku v Jugoslavijo, so dovolili nadaljevati vožnjo.

Marchtrenk je taborišče za 70.000 ljudi. Naši vojaki so morali ležati na golih tleh. Dobivali so po 70 g moke in po 400 g kruha na dan in moza, vsak drugi dan pa 120 kg mesa na 300 mož. Od avgusta na prej pa le polovico tega, tako da so živeli skoro edino le ob juhi in moki. Šele zadnje dni so dobivali nekoliko krompirja. Iz taborišča so jih odpustili s četrtr kilograma črnega kruha na moza. Denarja niso dobivali ves čas. V taborišču so jih pretepali in pri vsakem poizkusu pobeга so streljali na vse taborišče ter je bilo ob takih prilikah več ranjenih. Kljub temu se je čez 200 možem in raznim častnikom posrečilo pobegniti na Čeho-Slovaško. Ujeti so bili večinoma od 29. aprila do 2. majnika t. l. pri Velikovcu, Labudu in Podrožici. Nemci so ravnali grozovito z njimi, potolkli mnogo ujetnikov in pri raznih oddelkih ustrelili vsakega drugega moža. Ujetniki, zlasti častniki, imajo dnevnike z natančnimi podatki, ki bodo še marsikaj nejasnega s koroške fronte razodeli. Med ujetniki je tudi precej Mariborčanov, ki prej nikakor niso bili posebno vneti za Jugoslavijo, ki pa sedaj pripovedujejo, kako kruto so z njimi ravnali Nemci.

Ob 18. se je vlak odpeljal proti Mariboru. Naše prebivalstvo ga je na vsem potu živahno pozdravljalo. V Maribor je dospel vsak ob 19., kjer so ga pričakovale vojaške oblasti z vojaško godbo in mnogobrojno občinstvo. Doslece je pozdravil poveljnik mesta podpolkovnik Zwirn, nakar so bili tudi tukaj pogoščeni. Pripadniki mariborskega polka so tukaj izstopili. Ob 22. uri se je vlak pričel pomikati proti Celju in Ljubljani. Povratniki pripadajo 45., 46. in 37. (ljubljskemu) polku.

Po dolgotrajni vožnji je dospel končno včeraj zjutraj ob 7. uri 50 minut v Ljubljano. Pripeljal se je le 390 Ljubljancev, drugi so bili že spotoma izstopili. Sprejema v Ljubljani zato ni bilo takega, kakršnega so zaslužili, ker se ni pravočasno izvedelo za uru prihoda. Skromen sprejem jim je pa pripravila vojaška oblast. V imenu mestne komande je pozdravil deslece major Krušič ter jih je odpeljal k skupnemu zajutreku. Nato so se podali oddelki vsak k svoji ekspozituri, kjer so prejelisti, ki morajo še služiti, dvamesečen dopust, drugi pa so bili odpuščeni.

predsednik meksikanske republike, katere pereče vprašanje je zopet na dnevnem redu. Združene države so zagrozile, da bodo zasedle Meksiko, ako se bodo nemiri še vedno ponavljali. Carranza, ki je bil svoječasno uporni meksikanski general in ki so ga podpirale Združene države, je zdaj eden najzmernejših meksikanskih politikov.

„Škodljiva politika dr. Korošca“.

Naše »Narodno predstavništvo« nudi človeku, ki mu leži usoda države na srcu, skoz in skoz žalostno in obupno sliko. V času, ko naše družabno življenje in vsi posli državne uprave propadajo in smo v nevarnosti, da se pogreznemo v močvirje, besnijo na najvišjem in najodločilnejšem mestu boji, ki bodo razorali do dna našo deželo. V času, ko se domovina v temeljih maje, se borita dve veliki skupini s srčnostjo in globokim sovraštvom za prvenstvo. Orožje, ki ga vihita, je zastrupljeno in je znak razbrzdanega divjastva, ki vlada še v našem narodnem organizmu. Iz te strahotne zmešnjave strasti in osehnega napadanja ni izhoda. Kajti nasprotstva se vedno bolj poostrejuje, sovraštvo se pogloblja in globok prepad bo ležal prav kmalu med tema skupinama. In kar človeka najbolj presune, je misel, da leži v rokah teh dveh skupin usoda države in ne more nobena brez druge vladati. Danasnja demokratska vlada ne zna in ne more voditi državnih poslov niti teden dni. Tudi ko bi se Jugoslovanski klub pri družil naši buržoaziji, bi morala dati vendar krmilo z rok. Štela bi namreč s S. L. S. vred 146 glasov, ki komaj zadostujejo za sklepčnost zbornice. Če bi opozicija bojkotirala seje, bi zadostovalo, da zaboliijo zobje enega ali dva poslanca vladne večine, in parlamentarno delo bi bilo onemogočeno. Vlada, ki ni v stanu vladati, ni vlada. Nerazumljivo je, da hoče »Demokratska Zajednica« po vsej sili opraviati delo, ki ga ne zmore. Krčevito vstraja pri tem, da se s socialisti vred blamira pred narodom. Nihče bi se ne upiral tej želji naše buržoazije in naših »marksistov«, ko

Povratek naših ujetnikov iz Nemške Avstrije.

LDU Maribor, 30. avgusta. Danes popoldne se je v Špiljah oziroma v Mariboru izvršil oficijalni sprejem jugoslovanskih

ujetnikov s koroške fronte, došlih iz nemškega taborišča v Marchtrenku pri Linzu. Obenem se je v Špiljah izvršila oddaja

bi ne živeli v tako težkih in za državo nevarnih časih. Toda blamaže nas malo brigajo. Dejstvo je, da ta zbirka politikov ni vstanu voditi Jugoslavije.

Ko bi napravila ta skupina svojo dolžnost in, kakor je v vseh državah običajno, odstopila, tedaj bi radikali sami tudi ne mogli vladati. Ob danem nepremostljivem in globokem sovraštvu, ki preveča dve vladajoči stranki, bi šli demokrati v opozicijo in po svojem številu bi zopet onemogočili parlamentarno delo. Ako bodo šle tedaj stvari v tej smeri naprej, bo naše ljudstvo stalo pred dejstvom, da je v Južni državi parlamentarno delo. Ako bodo šle zmožno vlado. V najvažnejšem času naše zgodovine, v času, ko polagamo temelje za celo bodočnost, bi imeli osvobojeno Jugoslavijo brez vlade. To je nevedržljivo in nas poganja v gospodarski in politični polom. Kje je izhod iz tega sramotnega stanja? Le dvoje je možno: ali nasilen upor ljudstva, ki pomandira predrzno kapitalistično meščanstvo, združeno z našo socialno demokracijo, v prah in vzame samo v roke vodstvo države ali nemudoma razpisane volitve v konstituantno ali pa odstranitev strankarskega divjaštva med temi skupinami in sestava koncentracijskega kabineta s pomočjo vseh strank v Jugoslaviji. To je predlagal Korošec in za to se bori v javnosti Vseslovenska ljudska Stranka.

To je »škodljiva politika dr. Korošca«, o kateri govori »Slovenski Narod«, ki je državotvoren dovolj, da nas bo pogljal v brezno politične in gospodarske anarhije.

Priloge za občinske volitve.

LDU Belgrad, 31. avgusta. Ministrstvo za notranje stvari je izdalo občinam nalog, naj pričnejo s pripravnimi deli za sestavo alfabetskih volilnih listin.

Naše meje v Banatu.

LDU Belgrad, 31. avgusta. Iz Pariza se javlja od dne 27. t. m.: Sledi je Clemenceau naslovil rumunski vladni brzojavko, kjer izjavlja, da mirovna konferenca ne dopušča nikakršnega kršenja meja, ki jih je določila med našo kraljevino in Rumunijo v Banatu.

Prilisk na Rumunijo.

LDU Haag, 30. avgusta. (ČTU) »Hollandsch Nieuwe Bureau« poroča iz Pariza: Do 18. ure vrhovni zavezniki svet še ni dobil odgovora na svojo noto, naslovljeno na Rumunijo. Vsled tega je odredil, da se ustavi pošiljanje živil, orožja in streliva na Rumunsko.

Proti Petrogradu in Moskvi.

LDU Berlin, 30. avgusta. (ČTU) Kakor javlja Agence Havas, se je začel koncentrični pohod zaveznikov čet proti Petrogradu in Moskvi. Boja se udeležuje v zvezi s protirevolucionarnimi četami okoli 350.000 mož.

Večne krize v Budimpešti.

LDU Dunaj, 30. avgusta. (ČTU) Danes se javlja iz Budimpešte, da se vedno bolj bliža možnost demisije Friedrichovega kabineta. Na čelo nove vlade stopi baje dosedanj trgovski minister Franc Heinrich. V kabinet bi bili sprejeti tudi Garamy, Lovaszy in baron Perenyi. Vsi drugi ministri bodo ostali na svojih mestih. Odločitev je odvisna od entente, ki svojega končnega mnenja še ni izrazila. »Arbeiter-Zeitung« prinaša danes uvodnik, v katerem poziva entento, da vendar Tracija oziroma naj li dobi Bolgarija izhodišče na Egejsko morje, je še vedno neodločeno, ker amerikaški delegati še niso prejeli tozadevnih navodil od svoje vlade. V Parizu ne vedo ničesar o tem, da bi bil mažarski kabinet Friedrich odposlal svoje pooblaščenca v Pariz.

Mirovna pogodba za Bolgarijo.

LDU Lyon, 31. avgusta. (Brezlično.) Vrhovni svet zaveznikov, ki v nedeljo ni zboroval, bo sklican k seji v ponedeljek jutraj. Bavi se bo z mirovnimi pogoji za Bolgarijo kakor tudi z odgovorom na prošnjo ogrske vlade. Načela smernice, na katerih bo temeljila mirovna pogodba z Bolgarijo, so določile in proučile razne komisije, toda najresnejše vprašanje, komu naj pripade Tracija oziroma naj li dobi Bolgarija izhodišče na Egejsko morje, je še vedno neodločeno, ker amerikaški delegati še niso prejeli tozadevnih navodil od svoje vlade. V Parizu ne vedo ničesar o tem, da bi bil mažarski kabinet Friedrich odposlal svoje pooblaščenca v Pariz.

Politične novice.

+ Opuščena diplomatska zastopstva. Belgrajska vlada je sklenila, da opusti dosedanja diplomatska zastopstva na Španskem, Portugalskem, Švedskem in Danskem ter ustanovi namesto njih konzulate. Konzuli bodo lahko tudi podaniki dotičnih držav samih.

+ Dr. Jovan Cvijič, profesor belgrajske univerze in član mirovne delegacije, se je povrnil iz Pariza v Belgrad.

+ Nov list. Danes izide prva številka »Politike«, neodvisnega belgrajskega lista, ki je še pred vojno bil eden izmed najresnejših belgrajskih časopisov.

+ Italijanske čete na Reki. Z Reke poročajo: Italijanske čete, ki so odpotovale z Reke, bodo nadomestili oddelki, katerih skupna jakost ne bo niti večja niti manjša, kakor angleški in francoski kontingenti skupaj.

+ Neodvisnost Nemške Avstrije. Martin piše: Komisija za obnovo in odškodnino bo morala strogo nadzorovati Nemčijo, da ta ne bo perikrajšala zaveznikov. Glede Nemške Avstrije bo pa skozi več let imela popolnoma drugačno nalogo. Paziti bo morala na to, da bo mala republika imela vse pogoje za obstoj. Največja težkoča bo obstajala v tem, da se prepreči, da bi Nemška Avstrija postala odvisna od kateregakoli svojih sosedov. Kakor poročajo listi, so končno vendarle sprejeli v mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo klavzulo, po kateri bo tej državi nemogoče, združiti se z Nemčijo.

+ Praksa in teorija. Po »Zvonu« posnemamo, da so komunistični teoretiki v Budimpešti sklenili, da prekinijo zveze s tretjo internacionalo in se postavijo na podlago druge internacionale. Vsi komunisti, ki so se udeleževali terorja, bodo izključeni. Tako uči ljudi praksa.

+ Boljševiki zapirajo. Zaradi neprestanega notranjega boja, ki so ga bili boljševiki, da se vzdrže na vladi, čaka danes mažarsko delavstvo novo trpljenje. V Budimpešti zapirajo dan za dnem delavce, ki so za časa boljševiške vlade kaj zakrivali. Zapri so tudi več odličnih oseb, med njimi Sándor Garbaya in poglavarja rdeče garde v Budimpešti Franca Jančika, Otona Korvina in zloglasnega krvnika Arpada Kohn-Kerekesa.

+ Maksim Gorki zaprt. Kot poročajo iz Pariza, so prijeli in zapri v Petrogradu pisatelja Maksima Gorkega in njegovo ženo. To se je zgodilo po zapovedi terorista Petera. Ta vest ni potrjena.

Dnevne novice.

— Kršč. soc. delavec in delavka Kam greš v nedeljo dne 7. t. m.? Mi, tvoji tovariši in tovarišice gremo v Trbovlje na Orlovski tabor. Vojna bo polovična. Člani Jugoslovanske Stokovne Zveze se udeležimo slavlja v Trbovljah v kar največji udeležbi. Tovariši — tovarišice! Naš dan je dne 7. septembra v Trbovljah. Zatorej: Na svidenje!

— Pomorske šole. Minister za vojno in mornarično sporoča, da se začne v najkrajšem času pouk na pomorskih šolah v Bakru in Dubrovniku. V šole se bodo sprejemali vsi državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Kamnik. Podpisano županstvo prosi, da se sprejme k članku »Židovski velekapital zaslužuje slovensko ljudstvo!« v Vašem cenjenem listu z dne 29. avgusta t. l. glede mesne občine Kamnik nastopno pojasnilo: Mestna občina Kamnik ni do danes tovarni na Perovem pri Kamniku odstopila elektrike, zato je tozadevno poročilo v listu netočno. Pač je dala mestna občina Kamnik izvedencu v presojo tozadevni načrt in prošnjo tovarne. Mestna občina bode sigurno varovala tudi v bodoče koristi mesta in prebivalstva v nadi, da bo našla na višjih pristojnih mestih oporo. Mestno županstvo Kamnik, dne 30. vel. srpana 1919. Janko Grašek, županov namestnik.

— Zemljišča dobrovoljcem. Izšla je naredba vojnega ministrstva, glasom katere se imajo zbrati podatki dobrovoljcev srbske vojske, katerim se imajo podeliti obljubljena zemljišča. Z ozirom na to, da je mnogo dobrovoljcev že odpuščenih iz vojske, naj vpošljejo vsi oni, kateri niso vposlali še potrebnih podatkov že za časa službovanja v vojski, osebne sezname Brambnemu odseku dravske divizijske oblasti v Ljubljani s sledečimi podatki: čin in stan, ime in priimek, odkod je (kraj, okraj), poslednja komanda v stanju katere se je vodil, rojstno leto, služba v kadru, koliko in kje, je-li pismen, s čim se je pečal v civilu, je-li borec ali neborec in spremembe v teku službovanja.

— Tržič. Katoliško narodno dijaštvo v Tržiču priredi v nedeljo 7. septembra ob pol 8. uri zvečer v dvorani »Našega doma« gledališko predstavo »Sveti Vid«. Dramatična legenda v petih dejanjih, sedmih slikah. Prevel dr. I. Ev. Zore. Delavstvo vabimo, da pride pogledat mlade dijake, ki so večinoma delavski sinovi. Igra se ponovi 8. septembra ob 4. uri popoldne, h kateri so vabljani posebno okolici.

— Izdajanja izvoznice za živila. Ker dohajajo stranke v vedno večjem številu po izvoznice k odseku za prehrano in onemogočujejo uradu drugo delo, se opozarja občinstvo, da izdajajo odslej izvoznice za živila le okrajna politična oblastva (okr. glavarstva in mestni magistrati). Odsek za prehrano ne izdaja neposredno strankam nikakih izvoznice več.

— Umor. Dne 29. avgusta je neki fant iz Petrušne vasi pri Št. Vidu pri Stični

pokrival na Kamariji pri Obolnem; iz bližnjega gozda počil vojaška puška in zvrnil se je mrtev na tla. Vzrok je fantovsko sovraštvo, ker se je ustrelen kot vojaški begunec skrival pri ženskah. Storilec je neznan.

— Pozor pred sleparko-latico! Pri Sv. Juriju na Pesnici je 25. avgusta t. l. nekemu posestniku ukradla nad 5300 kron neka ženska, ki je prišla s poročili o nekem vojaku, ki je baje ušel iz Italije, pa je zdaj v bolnišnici. S podobnimi vestmi bo pač tudi drugod krošnjarija; zato pozor pred njo! Stara je 26—30 let, srednje rasti in postave, okroglega, bolj rdečega lica; črna oblečena z belim židanim robcem (ki ga pa najbrž izmenjuje); govori lepo, gladko slovenski in nemški. Najbolje jo je spoznati po tem, da ji manjkata sprednja dva zgornja zoba. Po tem se je dognalo, da je nedavno na enak način sleparila v Gomilici in popivala z našimi vojaki, ki jim je plačevala pri Lučanah. Tu se je izdajala za Perko iz Križevcev pri Ljutomeru. Močnejši, da jo je odtod popihala čez Sv. Križ v Dravsko dolino ali v Pohorje.

— Smrtna nesreča. Iz Huma pri Crmožu nam poročajo: Dne 26. t. m. je umrla naglo smrti ugledna mladenka Katica Sever. Poizkušala je nek star samokres, s katerim je hotela preplašiti verice, ki so delale v sadnem vrtu škodo. Samokres se je sprožil tako nesrečno, da jo je zadela krogla v prsi in je bila v par minutah mrtva. Pogreb se je vršil ob ogromni udeležbi dne 28. t. m. Na grobu ji je govoril v slovo njen brat Božidar.

— Samoumor. V Prelaskem pri Podčetrtku se je obesila Terezija Zagorša, posestnikova žena, v kozolcu. Vzrok samoumora je neznan.

— Toča. Iz Podčetrtka nam poročajo, da je bila v nedeljo dne 4. avgusta v soteski dolini velika nevihta, združena s točo, ki je naredila mnogo škode. Bila je jako debela in je padala kakih deset minut.

— Prežganje pri Litiji. V tukajšnjih gozdovih se dalje časa klatijo ciganske tolpe, ki kraježe in so nevarne življenju, ker so oborožena. Dva brojniča iz Stange sta jih opazila 29. avgusta popoldne, ker se niso hoteli vdati in so na drožnike streljali, so tudi ti streljali in ustrelili okoli 40 let starega cigana Jure Hudočeviča in ga spravili v mrtvašnico na Prežganje. Nato so štiri ujeli, dva sta pa ušla. Da bi se le oblasti posrežile to cigansko nadlogo zatreti.

— Nalezljive bolezni in umrljivost v Zagrebu. V Zagrebu je bilo 31. m. m. bolnih na griži 54, na črni kozoah 27, na škrlatinki 8, na davici 2 in na trebušnem legarju 2 osebi. — Tekom minolega tedna je umrlo v Zagrebu 53 oseb, od teh 29 na tuberkulozi in 3 na griži.

— Nova italijanska vojska na Sušaku. »Narodni Politiki« poročajo s Sušaka, da je namesto odislih italijanskih čet došlo na Sušak drugo, še številnejše italijansko vojaštvo. Čete vozijo s seboj tudi bodočo žico in drug za gradbo vojnih postojank potrebni material ter celo topove.

— Izgnan Nemec. Bivši vrhovni načelnik vojnega zdravstva na Hrvaškem dr. Tritsch je izgnan iz kraljestva SHS ter je moral 31. t. m. zapustiti naše ozemlje.

— Konec senzacionalne kazenske razprave v Zagrebu. Pred zagrebskim sodnim stolom se je minolo soboto završila dolgotrajna senzacionalna razprava proti slugi Stefanu Sokač, ki je bil obtožen, da je umoril svojo ženo in njeno truplo razsekal. Obtoženec je do zadnjega tajil, a so priče in dejstva govorila proti njemu. Obsojen je bil na deset let težke ječe; sodno dvorano je Sokač zapustil jokaje.

— Kolkovanje vlog. Občinstvo se opozarja, da vse vloge na pošto ravnateljstvo, ki se morajo kolkovati, tudi pravilno kolkuje. Posledice omalovaževanje te dolžnosti si naj vlagalec sam pripiše, ker se bodo vsi pogoški v kolkovanju, če se bodo take vloge sploh stvarno obravnale, naznanjali finančni oblasti.

— Novice iz Amerike. V Clevelandu sta se poročila Alojz Hočevar in Jožefina Fink. Ženin je doma iz krške fare. — V Ljubliu je umrla Katarina Flajnik, soproga rojaka Val. Flajnika, obče priljubljene rojaka iz Rockdale. — New Yorku je umrla Franca Kozbar. Bila je dvakrat operirana. — Umrl je rojak Josip Plevnik. Bil je star okoli 35 let. Doma iz Št. Lovrenca ob Mariboru na Štajerskem, kjer zapuščal ženo in dva otroka. Bil je dober delavec in skrben oče. Nameraval se je podati v staro domovino, a ga je pred par meseci začela nadlegovati vodenica, ki ga je spravila v prezgodnji grob. Tukaj zapuščal tudi brata Antona.

Ljubljanske novice.

Ij Pozdravni večer Orlic se vrši danes zvečer v veliki dvorani »Uniona«. Sodelujejo godba Jugoslovanskih železničarjev. Vstopnina 2 K za osebo. Po oficijelnem delu prosta zabava, šaljiva pošta in srečolov. Vabimo k udeležbi vse naše ljubljanske somišljenike. Izkažimo čast delu Orlic!

Ij Vojni minister Hadžić se je pripeljal v Ljubljano, da nadzoruje čete.

Ij Amerikanska živila za revne otroke. Stranke, ki imajo zelene izkaznice za amerikaška živila, po kateri pa še niso prišle meseca avgusta, naj se takoj zgledajo v aprovizacijskem skladišču pri Mühl-eisnu na Dunajski cesti, ker se pozneje živila za avgust ne bodo več razdeljevala.

Delavci, delavke! Nasvidenje v Trbovljah!

Razne novice.

r Konec stavke v Sarajevu. Včeraj je prišlo po večtedenski stavki do sporazuma med tiskarnarji in stavci. Delavci so dosegli 60odstotno povišanje svojih mezd. V ponedeljek se začne delo po vseh tiskarnah in izidejo tega dne tudi časopisi.

r Gibanje med zagrebskimi kleparji. Zagrebski kleparski pomočniki so začeli akcijo za izboljšanje gmočnega položaja. Zunanje tovariše so opozorili, naj za enkrat ne iščejo dela v Zagrebu.

r Kako se ima delavstvo v sovjetski Ruski. Po poročilih petrogradske delavske borze je tvoril zaslužek delavca 1912 leta 1.05 rubljev, l. 1913 1.15 rubljev, leta 1915 1.87 rublja, l. 1916 2.46 rublja, leta 1917 10 rubljev, 1919 l. 20 rubljev dnevno. Od leta 1912 do 1919 so delavske moči dvajsetkrat dražje, nasproti temu so pa stroški 200krat večji, če računamo s cenami svobodne trgovine.

r Stokovno šolstvo v Srbiji. Iz članka dr. Svetislava Predića posnemamo: Kakor hitro so se razmere v Srbiji za silo uredile, je ministrstvo za trgovino in industrijo obnovilo v Stari Srbiji in Makedoniji nad petdeset rokodelskih šol. Jeseni začno s poukom tudi vse ostale rokodelske šole širom Srbije. — Na trgovinskem ministrstvu se je osnoval poseben odbor za stokovno šolstvo, v katerem so vseučiliški profesorji, zastopniki in tajniki trgovskih in obrtnih zbornic ter zastopnice ženskega društva, ki ima za žensko stokovno šolstvo velike zasluge. Odbor je sklenil delati po naslednjem programu: Najprej se osnujejo splošne (večerne in nedeljske) šole, ki naj dajo vajencem temeljno znanje iz računanja, srbskega jezika, knjigovedstva, korespondence itd. Nato se osnujejo stokovne obrtne šole v zvezi z državnimi in velikimi zasebnimi industrijskimi podjetji po zgledu vojnotehnične zavoda. Poleg tega se v svrhu izpopolnitve stokovnega znanja v jeseni uvedejo tečajji za že izučene delavce: krojače, čevljarje, stavbenike itd. Kot krona in središče vsega se osnuje industrijski muzej s šolami in tečajji. Razen tega dobe značajne državne subvencije šole ženskega društva. Za trgovinsko izobrazbo skrbi poleg trg. šole prof. Todorovića šola »Belgrajske trgovske omladine«, ki ima za preporod in povzdigo trgovskega stanu v Srbiji največje zasluge, in končno trgovska akademija.

r Preleča premogovna katastrofa v Evropi. Socijalistični rudarji z Versaillesa so izdali oklic k prepročitvi preteče premogovne katastrofe v Evropi, in sicer predno nastopi zima! Skupna naloga vse Evrope je, da se zviša produkcija premoga in da se reši prevozno vprašanje v zvezi z njim sodelovanjem in z izključitvijo vseh nacionalističnih in trgovskih vidikov. Prizadete evropske države naj ustanove permanentno komisijo, ki uredi proizvajanje premoga in pa permanentni urad, ki bo nadzoroval transportne razmere in pravično razdelitev premoga.

r Tudi vojske so dražje. Zanimivo je primerjati stroške modernih vojsk. Krimska vojska je stala 8½ milijarde, italijanska (1859) 1¼ milijarde, avstrijsko-nemška (1866) 1 milijardo 650 milijonov, francosko-nemška 10 milijard, rusko-japonska 11 milijard, svetovna vojna pa celih 1000 milijard.

r Kongregacija usmiljenih sester reda sv. Franciška je bila ustanovljena v letu 1668. po minoritskem provincialu o. Leopoldu Klossu v Opavi. Svojo delavnost je začela s štirimi sestrami v najetem stanovanju in danes ima v Šleziji, na Moravskem, v Čehih, na Dol. Avstrijskem več ko 20 samostanov in blizu 400 sester, kojih delovanje tudi njih nasprotniki priznavajo, sosebno njih ljubezen do bližnjega po bolnicah in drugih dobrodelnih zavodih.

r Slavni ruski umetnik — žrtev boljševikov. V Rigi izhajajoči list »Bono« je prinesel poročilo o nasilni smrti slavnega ruskega umetnika V. M. Vasnecova. 79-letni umetnik je bil ustreljen na povelje boljševiških glavarjev, ker so našli njegovo ime v seznamu častnih članov Zveze ruskega naroda.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, odgovorni urednik Jože Rutar, Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.